

Podcastreeks Muiderslot tussen je oren, reeks Podium

Aflevering #12: Schipper mag ik overvaren...

(Opgenomen buiten/ dijk)

[Soundscapes beginnen]

Juliette: Nou het bijzondere van de Vechtstreek is dat je eeuwenlange geschiedenis kan aflezen aan het landschap. Het is eigenlijk een museum zonder muren. Het hele gebied is een groot museum. En ieder onderdeelje daarvan, vertelt een aspect van het verhaal en van de geschiedenis van het gebied.

Voice over Roos: Welkom bij Muiderslot [er klinkt het geluid van een deur die opengaat] tussen je oren [er klinkt het geluid van een deur die in het slot valt].

[Soundscapes met geluid van water en muziek beginnen]

En deze keer liggen we voor Pampus! Nee, we liggen er niet uitgeteld bij, maar we gaan terug naar de oorsprong van dit bekende gezegde. Het heeft te maken met water als vervoermiddel, voor handel en transport. Met 'voor Pampus liggen' werd de zandbank Pampus bedoeld, die in de monding van het IJ lag. Zwaarbeladen schepen konden daar niet langs en moesten wachten op vloed, voordat ze konden passeren. Deze schepen lagen dus letterlijk voor Pampus! En laat het Muiderslot daar nou net om de hoek liggen.

Nederland en water... het lijkt een haat-liefdeverhouding. Aan de ene kant heeft ons kikkerlandje enorme waterrampen te verduren gehad, aan de andere kant is water ongelooflijk belangrijk geweest voor de handel, en daarmee welvaart. Zo ook hier rond het Muiderslot. Floris V, die ooit de opdracht gaf om het kasteel te bouwen, ging hier tol heffen bij alle schepen die op weg waren naar de bisschopsstad Utrecht, een stad die ooit veel belangrijk en groter was dan Amsterdam. Toen ook onze hoofdstad groter en rijker werd, bood het kasteel bescherming. De handelsroute richting Amsterdam kwam hier namelijk langs.

Maar ook daarvoor al, voordat Amsterdam überhaupt bestond, speelde het water hier een grote rol. En dat heeft alles te maken met de rivier de Vecht. Al sinds het begin van de jaartelling leefden mensen hier van de visvangst. En de Romeinen maakten van de Vecht een belangrijk handelsgebied. De rivier dankt haar naam dan ook aan het Romeinse fort Fectio, Vechten, vlakbij Utrecht. Lange tijd is de Vechtstreek een bloeiend handelsgebied geweest, dit is met de opkomst van

Amsterdam wat weg gekabbeld, maar het water in de Vechtstreek is altijd cruciaal gebleven voor de welvaart van dit gebied. Expert op dit gebied is kunsthistoricus Juliette Jonker. Ze is eigenaar van cultureel bureau VechtExclusief en woont al 26 jaar in Vreeland, een dorp in de gemeente Stichtse Vecht. Ze schuift vandaag aan om ons meer te vertellen over handel en transport over water.

[Soundscapes vervagen]

Roos: Nou jij woont al lange tijd in de Vechtstreek.

Juliette: Ja!

Roos: Wat betekent het water voor dit gebied?

Juliette: Nou het water is natuurlijk ontzettend belangrijk. Je hebt eigenlijk in de Vechtstreek twee soorten water. De rivier natuurlijk, de levensader van de streek, en de plassen, ten oosten van de Vecht zijn de oude veenplassen. Wat weer een heel andere sfeer heeft en een andere functie. Maar ja, het water is eigenlijk van levensbelang voor deze streek.

Roos: Het is eigenlijk overal.

Juliette: Het is overal, en het is de basis van dit hele gebied.

Roos: En wat betekent het voor jou? Ben je een beetje een watermens?

Juliette: Ja, ik woon aan de Vecht [lachend]. Ja, ik ben een ontzettend watermens. Weet je, water is altijd zo bijzonder. De natuur, de vogels, het geluid, het licht, de damp 's ochtends... water maakt het leven gewoon mooier.

Roos: Mooi, ja! [lachend]. En wat vind jij zo fascinerend aan de geschiedenis van dit gebied?

Juliette: Nou, het bijzondere aan de Vechtstreek is dat je eeuwenlange geschiedenis kan aflezen aan het landschap.

Roos: Leg eens uit!

Juliette: Het begon natuurlijk, hier waren de Romeinen natuurlijk al. Daar zijn wel een paar opgravingen van gevonden. En in latere nederzettingen ook, maar goed, dat zie je nu niet zo goed. Maar eigenlijk vanaf de 10^e eeuw is dit gebied ontgonnen. Het was een heel groot veenmoeras. En toen zijn er slootjes gegraven vanaf de Vecht het land in, of eigenlijk vanaf het land naar de Vecht toe, zodat het land kon ontwateren zodat mensen er konden gaan wonen, zodat je kon akkerbouw kon uitvoeren. En als je nu dus kijkt, vooral met luchtfoto's of als je fietst of vaart door het gebied, zie je honderden slootjes. Maar dat zijn dus heel vaak al vroegmiddeleeuwse sloten vanuit dat ontginningsgebied. Dus dan wordt zo'n slootje opeens veel bijzonderder dan gewoon maar een slootje. En toen dat gebied ontgonnen werd, toen kon je ook gaan wonen hier. Het werd een strijdtoneel

eigenlijk, de Vechtstreek. De grens van het gebied van de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht. En toen kreeg je kastelen langs de Vecht. Die werden in de 13^e eeuw gebouwd. Dan krijg je in de 16^e/17^e eeuw de dorpjes, je krijgt boerderijen, molens, de buitenplaatsen aan de Vecht... Dus je ziet eigenlijk heel goed de loop van de geschiedenis en het ingrijpen van de mens in het landschap in dit gebied.

Roos: Eigenlijk een soort tijdlijn door het hele gebied.

Juliette: Eigenlijk wel ja. Je moet het natuurlijk wel even weten, maar daarom ben ik er [lachend].

[Er klinkt gelach van Roos].

Juliette: Maar dat maakt de Vechtstreek echt heel bijzonder. Het is eigenlijk een museum zonder muren. Het hele gebied is één groot museum. En ieder onderdeelje daarvan vertelt een aspect van het verhaal en van de geschiedenis van het gebied.

Roos: En wat maakt die Vecht zo bijzonder? Of anders dan andere rivieren?

Juliette: Nou, de Vecht heeft een hele lange geschiedenis. Want hij stroomt van Zuid naar Noord. En de meeste rivieren in Nederland, die stromen naar het Westen, naar het laagste punt, naar de Noordzee. Dus dat was al een heel belangrijk ding van die Vecht. Je had in het Westen van Nederland de Vecht, in het Oosten heb je de IJssel. Die stroomt natuurlijk ook van Zuid naar Noord. En omdat de Vecht een zijtak was van de Rijn, via de Kromme Rijn, was dat de snelste verbinding in het westen van het land naar de Zuiderzee en de Noordzee. En dat maakte al heel lang de Vecht een bijzondere transportrivier.

Roos: Dus eigenlijk door de ligging of de stroming kon het gebied daaromheen gaan opbloeien?

Juliette: Ja, het werd gewoon een belangrijke handelsrivier. En wat ook heel belangrijk was: er stroomde vroeger smeltwater uit de Alpen via de Rijn door de Vecht, en dat nam sediment mee. Klei en zand. En dat werd afgezet aan de oevers van de rivier, waardoor er ook dijken ontstonden, oeverwallen, waardoor men ook later hier kon gaan wonen. Want het was verder zompig veengebied, waar je eigenlijk in weg zakt.

Roos: Ja. En je noemde net al even die Romeinen. Laten we nog even daarnaar teruggaan. Want zij maakten van het gebied rondom de Vecht een soort handelsgebied...

Juliette: Nou de grens van het Romeinse Rijk liep langs de Rijn. Dus dat is Oost-West. En daar hadden de Romeinen allemaal forten gebouwd. En bij ongeveer de plek waar de Vecht aftakte van de Rijn was ook een fort, Vechten, Fectio. En van daaruit konden de Romeinen ook meer ontdekkingsstochten uitvoeren, ten noorden van hun rijk. Dus ze konden via de Vecht naar de Noordzee en naar Noord-Europa varen. En zo gingen zij gewoon het gebied ten noorden van hun rijk verkennen. Er

hebben vermoedelijk ook houten wachttorens langs de Vecht gestaan. Alleen daar is niets meer van over, helaas.

Roos: Maar zaten die Romeinen hier dan alleen, of hebben die dat veroverd? Of hoe moet ik dat voor me zien?

Juliette: Nou kijk, ze zaten dus niet echt hier aan de Vecht hè. Het was een doorvoerrivier, want ze zaten langs de Rijn met hun nederzettingen. Dus er zijn wel wat vondsten gedaan, Romeinse vondsten, maar dat zijn waarschijnlijk dingen die van schepen zijn gevallen ofzo. Kruiken, een amfoor of dat soort dingen.

Roos: Hmm-hmm. En hoe ontwikkelt de Vecht zich dan daarna? De periode na de Romeinen?

Juliette: Nou na de Romeinen wordt het heel onveilig hier. Je moet je ook voorstellen, het was hier heel nat. Heel veel overstromingen. Dus het was allemaal een heel onbewoonbaar gebied. Toen kwamen de Friezen en de Franken, die vielen hier in. De Noormannen zijn nog binnengevallen via de Vecht. Die hebben via Scandinavië de Vecht gepakt met grote boten richting Dorestad, wat nu Wijk bij Duurstede is, maar wat toen het grootste handelscentrum was in die periode. Dan krijg je de ontwikkeling van de kastelenbouw, er ontstaan dorpjes bij omdat dat veilig is. Een kasteel is van steen, de huizen werden toen nog van hout gebouwd. Dus je kon schuilen in een kasteel. Bood veiligheid, bood werkgelegenheid.

Roos: Zoals het Muiderslot hier! [lachend]

Juliette: Zoals het Muiderslot ja! Dat is natuurlijk ook 1280, die eind 13e-eeuw periode dat alle kastelen eigenlijk langs de Vecht en langs de Aa, Angstel, zijn gebouwd. Dat was een rivier die loopt parallel langs de Vecht, maar die was heel vroeger nog belangrijker zelfs dan de Vecht.

Roos: Oké! En is dat dan al die tijd, want de kastelen staan er inmiddels, voor Pampus liggen? Of komt dat weer wat later?

Juliette: Nee, voor Pampus liggen is weer later. Dat komt meer uit de 16e/17e eeuw. Er was toen natuurlijk enorme scheepvaart en koopvaardis-schepen waarin de Amsterdamse haven de stapelmarkt werd van de hele wereld eigenlijk, waar boten met porselein en kruiden, maar ook met graan en hout en vis van over de hele wereld de Amsterdamse haven wilden bereiken. Maar die moesten hier voor het Muiderslot langs. Daar verzandde het gebied, dus er kwam een soort zandbank te liggen. Dus die boten konden niet verder. En dat was bij wat het eiland Pampus is. Dus die boten moesten daar heel lang liggen. Er is op een gegeven moment een systeem ontwikkeld met scheepskamelen, heet dat, dat zijn een soort lichters die aan boten werden vastgemaakt, waardoor de boot iets omhoog getild kon worden. En dan werd ie zo over de zandbank heen gesleept. Maar dat duurde heel lang, dus boten die konden hier dagen tot soms wel weken voor Pampus liggen. Want je kwam niet verder. Maar ja, dan gaan al die mensen op die boten natuurlijk drinken en ze vervelen zich te pletter. Dus nu is de uitdrukking 'voor Pampus liggen' natuurlijk dat je eigenlijk niets meer kan en een beetje laveloos ligt. Maar men lag hier dus letterlijk voor Pampus.

Roos: Ja, ik zie het wel echt voor me hoe ze daar nu liggen op die schepen [lachend].

Juliette: Ja, ja, ja [lachend]. En die scheepskameel was een uitvinding uit 1690. Toen was het hoognodig. Want die 17e eeuw, de Gouden Eeuw, was natuurlijk dé tijd dat Nederlandse schepen de wereldzeeën overvoeren.

Roos: Maar waar kwamen al die schepen allemaal vandaan?

Juliette: Nou ja, uit verschillende hoeken. Je had heel veel handel op het Oostzeegebied. Daar kwam graan vandaan, daar werd vis naartoe verscheept, rijnwijn, hout, boomstammen, maar natuurlijk kwamen er ook schepen uit De Oost, China, Indonesië. En daar kwamen weer hele andere producten vandaan: kruiden, porselein, exotische producten.

Roos: Echt over de hele wereld, ja. En wat voor rol speelde het Muiderslot hierbij?

Juliette: Nou, het Muiderslot ligt natuurlijk aan de monding van de Vecht. Heel strategisch, het is niet voor niks hier gebouwd. De naam Muiden duidt daar ook op. Het komt van Amuton, of Amuta, en dat betekent 'monding van de Aa'. En een deel van de Vecht heette vroeger Aa en nog steeds een rivier de Aa. En Aa betekent eigenlijk ook 'water' letterlijk. Er zijn meer riviertjes die Aa heten. Dus het kasteel lag heel strategisch aan de monding van de Vecht. En in de begintijd konden zij hier ook tol heffen. Er werd een ketting gespannen over de Vecht, dus boten konden niet verder. En zo kon het kasteel heel veel inkomsten verwerven, omdat dit dus zo'n belangrijke handelsrivier was.

Roos: Ja, en op een gegeven moment kwam er dan een soort tolbrief. Hoe zat dat?

Juliette: Ja, er is een tolbrief verleend aan Amsterdam en aan Muiden. Wat betekende dat de inwoners van die steden geen tol hoefden te betalen in Holland. En dat was natuurlijk heel voordelig, want dat was heel kostbaar als je veel aan het varen was. Maar als je dat dus niet hoefde, dan kon je gewoon ongestoord en onbelemmerd doorvaren. En dat heeft ook mede bijgedragen aan de groei van Amsterdam als handelsstad, omdat zij dus niet al die kosten hoefden te betalen maar gewoon door konden varen.

Roos: Ja, dus zo heeft het Muiderslot ook een rol gespeeld in handel daar en de groei van de stad.

Juliette: Ja.

Roos: Maar ik heb het idee dat de rol van de Vecht vroeger veel groter was, klopt dat?

Juliette: Nou het was een hele andere functie. Het was een handelsrivier. Er waren vroeger heel weinig wegen, dus water was dé transportweg waar men zich over vervoerde. Met trekschuiten, met boten, met zeilboten, allerlei soorten Aken, handelsschepen. Dus het was een andere functie. Nu is het veel meer

recreatierivier geworden waar gewoon toeristen en bewoners overheen varen en genieten van al het schoons.

Roos: Ja, eerst was het meer echt de weg. En op een gegeven moment krijg je natuurlijk ook wel treinen of spoorlijnen die dan opkomen.

Juliette: Ja.

Roos: Heeft dat ook effect op de Vecht?

Juliette: Nou, dat had heel veel effect. Want echt ál het vervoer ging over de Vecht. Tot aan halverwege de 19^e eeuw, toen werd de eerste spoorlijn geopend: Amsterdam-Utrecht, 1843. Dat nam heel snel een grote vlucht, omdat er heel veel handel ging per trein toen. Dus het transport over de Vecht viel voor een groot deel stil. En dat werd nog erger toen het Merwedekanaal werd gegraven. Dat is nu het Amsterdamrijnkanaal. Dat werd in 1892, eind 19^e eeuw. Omdat de Vecht een hele bochtige rivier was, met bruggen waar je voor moest wachten, het was ondiep, je moest tol betalen, dus het was heel onhandig. Je moest in Utrecht al je lading overladen bij de Weerdsuis want boten konden niet de oude gracht op. Dus men wilde gewoon van die Vecht af eigenlijk. En toen is de Vecht bijna gekanaliseerd en zouden er allemaal monumenten gesloopt zijn, maar toen is toch besloten om een nieuw kanaal te graven: het Merwedekanaal, later verlengd en verbreed en werd toen Amsterdamrijnkanaal. Maar toen viel eigenlijk al het transport stil over de Vecht. Dus dat was de doodsklap. En voor het personenvervoer, dat ging nog wel door, en daar kwam ook verandering in aan het eind van de 19^e eeuw, met name in dit gebied hier bij het Muiderslot, want toen is een tram aangelegd. De Gooische Stoomtrammaatschappij heeft een stoomtram aangelegd. En die ging van Amsterdam naar het Gooi: kwam ook langs Muiden natuurlijk en ging naar Laren, Hilversum, Muiderberg. En dat was natuurlijk een enorme ontsluiting van dit gebied.

Roos: Nou, we gaan het zo verder hebben over deze tijd en de tram en hoe het zich verder gaat ontwikkelen. Maar ik ga het eerst even onderbreken omdat ik mijn suptour met Dido ga vervolgen!

Juliette: Leuk! Veel plezier!

[Er klinkt gelach van Roos en de soundscapes + achtergrondmuziek beginnen]

Voice over Roos: Bij het Muiderslot heb ik Dido de Wolf leren kennen, ze is medewerker Publiek & Educatie en gaat voor deze podcast - net zoals in de zomermaanden tijdens de SUP-tours die ze geeft - het water op, met een SUP dus, zo'n plank met een peddel, want sommige verhalen zijn vanaf het water het allermooist.

Roos: Is dit water eigenlijk drinkbaar?

Dido: Nou ik zou het nu niet drinken als ik jullie was, maar vroeger was het inderdaad wel zo dat het water hier uit de Vecht werd gebruikt om bijvoorbeeld bier van te brouwen. De Amsterdammers hadden het water uit de Vecht ook echt nodig en het ding is natuurlijk dat alcohol de bacteriën die nog in het water zouden zitten dan doden, waardoor het drinkbaar was.

Roos: Maar eigenlijk hadden de Muidenaren dan het water nodig om in Amsterdam te komen, en tegelijkertijd hadden de Amsterdammers het water van hier nodig om te drinken?

Dido: Ja, precies, inderdaad.

[Achtergrondmuziek begint]

Voice over Dido: Het water rondom het Muiderslot was niet alleen belangrijk voor het kasteel zelf maar ook voor de stad Amsterdam. Het water daar was namelijk vervuild en daardoor niet bruikbaar. Het water uit de Vecht daarentegen was wel schoon. Vanaf de Vecht werd het met speciale waterschepen naar Amsterdam vervoerd. Daar eenmaal aangekomen werd het water niet meteen gedronken, want mensen dronken nauwelijks water. Wel werd het water gebruikt om mee te koken. En misschien nog wel belangrijker: om bier mee te brouwen! De alcohol doodde alle bacteriën die in het water zaten waardoor bier beter, of gezonder, was om te drinken dan water.

Ook op het Muiderslot werd flink bier gedronken. In de kelder van het kasteel bevond zich een bierbrouwerij, waar bier werd gebrouwen met het water uit de buurt. Gelukkig niet met het water uit de slotgracht, want dat was vervuild met alles wat je op een 'gemakje', een wc, achterliet. Het viel rechtstreeks de slotgracht in. Met de hijs werd het bier zo van beneden naar boven de kleine eetkamer in gehesen. Dat bier werd trouwens door vrouwen gebrouwen. Tegenwoordig vinden veel mensen bier iets voor mannen, maar vroeger maakten vrouwen de dienst uit in de brouwerij! Die bierbrouwerij kwam ook goed van pas als het hard stormde. Het water uit de Zuiderzee klotste dan tegen de dijken aan en het kon zomaar gebeuren dat het Muiderslot werd ingesloten door het water. Door de eigen bierbrouwerij, bakkerij en al het voedsel uit de tuinen konden de kasteelbewoners zelfvoorzienend leven. Weer of geen weer!

[Achtergrondmuziek vervaagt]

Roos: Nou die handel over water is inmiddels minder geworden. In de 19^e eeuw zijn we inmiddels aangekomen. Maar die Vecht bleef een populaire rivier. Vertel!

Juliette: Ja de Vecht bleef eigenlijk om van te genieten ook. Vanaf de 17^e eeuw een belangrijke rivier geweest, omdat heel veel Amsterdamse kooplieden, die ontzettend veel geld hadden verdiend in die 17^e eeuw weg wilden uit de stinkende stad en een zomerhuis gingen bouwen aan de rivieren vlak buiten de stad. Want

wat ik al zei, de wegen waren er nauwelijks, dus ze gingen met boten. En de Vecht was een hele populaire rivier daarvoor. Want in een paar uur varen kon je er naartoe. In het begin van de periode dat die buitenplaatsen gebouwd werden kochten ze ook daar land en boerderijen als investering. Dat vergeten vaak mensen. Je denkt vaak, oh ja, ze wilden frisse lucht en lekker naar buiten. Maar het was ook heel praktisch, want ik vertelde natuurlijk dat er sediment met dat Rijnwater mee was gekomen en dat klei zich had afgezet tegen die oevers. Dat werd afgetiggeld en gebakken tot dakpannen en bakstenen. Die ovens kon je stoken met turf, want de plassen die er nu ook zijn achter de Vecht, dat zijn allemaal veenplassen. Men had ontdekt dat als je veengrond droogt, dat je turf krijgt. Dat was de belangrijkste brandstof. En die bakstenen en dakpannen hadden ze weer nodig om huizen aan de grachten te bouwen. Dus die Amsterdammers dachten heel slim: weet je wat, als wij die fabriekjes kopen, dan hebben wij de bouwmaterialen in handen. Nou, zo kwam die trek ook naar buiten. Het was een van de beginfasen van die buitenplaatsenbouw. En uiteindelijk zijn er iets van 200 buitenplaatsen gebouwd langs de Vecht. Met name in het zuidelijk deel. Daar was de oeverwal het hoogst en het breedst, omdat daar het meeste sediment was aangespoeld. Hier bij Muiden, dus het noordelijk deel van de Vecht, eigenlijk Vreeland, waren de oeverwallen wat lager en smaller en zie je veel meer agrarisch gebied. Dus eigenlijk een soort tweedeling is er in de sfeer van de Vecht. Maar die tweehonderd buitenplaatsen hebben het landschap enorm veranderd. Want het ging eigenlijk van een agrarisch landschap werd het een arcadisch landschap, omdat bij die buitenplaatsen allemaal tuinen en parken werden aangelegd. Dus die hele sfeer veranderde in de 17^e/18^e eeuw van de Vecht.

Roos: En was dit een soort zomerhuis voor hen?

Juliette: Ja, het was echt een zomerhuis. Je verhuisde gewoon 2 keer per jaar. Dan gingen er trekschuiten met meubels, met zilver, met lakens, damast...

Roos: Echt hun hele hebben en houden...

Juliette: Ja, de huisraad ging op een boot naar hun buitenplaats toe. Daar werd het allemaal ingericht, gelucht, en dan woonden ze in de zomer hier en in de winter op de gracht.

Roos: Lekker zeg, ze hadden het niet verkeerd [lachend].

Juliette: Ja, en als zakenman was je in een paar uur weer terug in Amsterdam, dus je kon ook gewoon weer even terug.

Roos: Even op en neer.

Juliette: Even op en neer, inderdaad [lachend].

Roos: En gingen ze ook in die tijd dan varen voor hun plezier? Want dit wat je nu noemt is gewoon heel praktisch verhuizen.

Juliette: Ja, nou er werd ook zeker gevaren voor plezier. Men ging vaak bij elkaar op bezoek, het was echt een sociaal gebeuren, dat buitenplaats gebeuren. Het

waren vrienden en familie die bij elkaar gingen klusteren. Geloven die bij elkaar gingen klusteren. Dat was duidelijk te zien: heel veel Joodse mensen, doopsgezinden... dus men spelevaren over de Vecht en ging op bezoek bij elkaar. Heel veel toeristen kwamen er ook al in de 17^e en de 18^e en ook 19^e eeuw. Er zijn echt reisgidsen uitgegeven over tochten langs de Vecht, ook vanuit Duitsland. Er kwamen echt toeristen kijken naar die prachtige buitenplaatsen en die tuinen. Dat was echt een attractie.

Roos: Dus echt omdat ze die buitenhuizen zo mooi vonden...

Juliette: Ja! En het waren er heel veel hè. Want $\frac{3}{4}$ is gesloopt. Dus wat je nu ziet is al prachtig in onze ogen, maar het waren er veel meer. Dus het was echt een aaneengesloten parelketting eigenlijk van pareltjes. Dus dat was een heel bijzondere belevenis.

Roos: Maar ook je burens in Amsterdam waren dan ook je burens hier? Dat kon maar zo?

Juliette: Ja, ja! [lachend]

Roos: Bijzonder hoe zo'n rivier zich zo ontwikkeld en er zo veel verschillende dingen hebben afgespeeld. En wat van die watergeschiedenis zien we verder nog terug in het landschap?

Juliette: Nou als je nu fietst of vaart door het landschap vind je ontzettend veel terug van het waterbeheer. Want er is hier echt op de vierkante centimeter waterbeheer nodig. Als hier niets zou gebeuren overstroomt alles en dan ligt het hele land onderwater. Dus je vindt de middeleeuwse slootjes die je ziet, dat is een vorm van waterbeheer van vroeger. Je ziet overal gemalen, sluizen, zoals gutsluizen om van de Vecht naar de plassen te komen, maar ook sluizen die vroeger gebruikt werden om het land te inunderen, want het is ook de levensader van de Hollandse Waterlinie, de Vecht. Het leverde het water om weilanden te inunderen, in de waterlinie...

Roos: Ja, daar heeft Maarten Ouboter ons van alles over verteld in aflevering 11.

Juliette: Oh fantastisch, ja dat is zo'n interessant verhaal natuurlijk. Dus je ziet eigenlijk nu nog heel veel in het landschap van het waterbeheer. Heeft Maarten ook verteld over de herinneringen van de waterlinie die je nu nog ziet? Dus de gleuven voor de schotbalk die je in sluizen ziet, je ziet ook heel veel elementen als je goed kijkt als je vaart of fietst, ook herinneringen aan die waterlinie...

Roos: Ja, want fietsen je noemt het al, jij hebt ooit een fietsroute ontwikkeld van Amsterdam naar Muiden, helemaal langs het water, toch?

Juliette: Ja, ja!

Roos: Wat zijn daar de mooiste plekken die met water te maken hebben die je daar tegenkomt?

Juliette: Nou, het is een hele verrassende fietsroute, ik heb 'm zelf ontwikkeld en zelf ook heel veel moeten ontdekken. Het was in opdracht van de vorige directeur van het Muiderslot, die toch bezoekers uit Amsterdam graag op de fiets wou krijgen en niet met de auto naar Muiden. En het leuke is, die héle route gaat langs het water. Het is een rondje langs allerlei soorten water. Dus je fietst langs 17e-eeuwse trekvaarten, je fietst langs het IJmeer, je fietst door nieuwe natuur, het Diemerbos bijvoorbeeld, dat kende ik helemaal niet: tegenover IJburg. Het is waanzinnig wat er aan nieuwe natuur ontwikkeld is. En wat je eigenlijk helemaal niet weet. En het is gewoon 5 of 10 minuutjes buiten Amsterdam en je komt in een nieuwe wereld.

Roos: Ja, zo snel al eigenlijk.

Juliette: Meteen. En als je de Diemerzeedijk affietst, dat is echt richting het Muiderslot, je gaat daar eventjes de dijk op een trapje, en dan zie je die enorme watermassa van het IJmeer, wat vroeger natuurlijk de Zuiderzee was voordat de afsluitdijk er was in 1932. Er waren toen ook heel veel overstromingen, dus dan voel je gewoon het belang van die dijk. Want anders zou bijna heel Nederland onderwater liggen. Dus je ervaart het landschap en de bescherming tegen het water heel erg duidelijk tijdens die route, maar ook de handelsfuncties van inderdaad de trekvaarten die gegraven zijn in de 17^e eeuw, de nieuwe natuur die nu ontwikkeld is, maar ook om de mensen in de stad een uitvlucht te geven heel dicht bij de stad naar buiten. Het is fascinerend.

Roos: Ja, ik heb 'm wel eens gefietst. Ik vond het heel leuk.

Juliette: Het is een verrassende route. Je fietst bijvoorbeeld ook door industriegebieden, want je moet een rondje maken, daar ontkom je niet aan in Amsterdam. Maar ook dat is weer bijzonder, want dan fiets je dus wel langs die 17^e-eeuwse trekvaart.

Roos: En als echte Vecht-expert, wat raad jij luisteraars aan om hier te doen? Naast die fietsroute natuurlijk?

Juliette: Nou ja, bootje huren, varen natuurlijk, vooral varen, fietsen, wandelen. Niet met de auto komen want de wegen langs de Vecht zijn gewoon echt te smal. Dat is een groot probleem, zeker in de zomer. Maar het is hier zo fantastisch om te fietsen, te varen. Eigenlijk allebei. Want vanaf het water is het landschap weer totaal anders dan als je erdoorheen fietst. En je kan hier alle kanten op, het is zo'n fijne variatie in landschap: het water, de weilanden, de plassen, maar je bent ook eigenlijk vlak bij de bossen, de hei, binnen 10 minuten fietsen heb je hier een heel scala aan landschappen en aan schoonheid. Dus het is zeker een aanrader om hier deze streek te ontdekken.

Roos: Mooi! Nou, ik ben om! Dankjewel.

Juliette: [lachend] Graag gedaan!

[Soundscapes beginnen]

Voice over Roos: Dit was Muiderslot tussen je oren. Een podcast van Rijksmuseum Muiderslot, geproduceerd door Goeie Ouwe Koeien en mede mogelijk gemaakt door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. De soundscapes zijn gemaakt door Thomas Hoonhout. Hij verzorgt ook de montage.

Je luisterde naar een aflevering uit de reeks Water. We maakten ook een reeks over Kasteel & Collectie, een reeks over Podium en eentje over de Kasteeltuinen. Alle afleveringen zijn vanaf najaar 2021 te beluisteren via je favoriete podcast app.

Wil je meer weten over de wisselende activiteiten die het Muiderslot organiseert? Ga dan naar de agenda op muiderslot.nl. Leuk dat je luisterde, en tot de volgende!